

Afwegingskader Legitieme Belangenvertegenwoordiging

naar een weloverwogen Register voor belangenvertegenwoordiging
appendices

Universiteit
Leiden

Prof. dr. C. Braun en dr. B. Fraussen

Instituut Bestuurskunde

Universiteit Leiden

December 2022

studie in opdracht van

het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Appendices

Appendix A1

app A1.1

app A1.2

app A1.3

Bronnenoverzicht

recente vergelijkende studies van lobbyregulering en lobbyregisters

geraadpleegde literatuur

bronnenoverzicht vergelijking lobbyregisters

Appendix A2

Tabel A2.1

Tabel A2.2

Tabel A2.3

Tabel A2.4

Tabel A2.5

Tabel A2.6

Tabel A2.7

Achtergrond bij de vergelijking van de Registers

omschrijving lobby

omschrijven lobbyisten

doelstellingen

reikwijdte

gevraagde informatie in register

verplicht karakter van register

mogelijke wettelijke grondslag

Appendix A1 Bronnenoverzicht

A1.1 Recente vergelijkende studies van lobbyregulering en lobbyregisters

Naast de recente evaluatiestudie van [Greco](#) over de Nederlandse status quo rondom integriteit en corruptie, inzichten uit recente rapporten van [Transparency International](#) en [Open State Foundation](#), hebben wij diverse andere recente internationale overzichten en studies naar lobbyregulering en lobbyregisters geraadpleegd. Een recent uitgebreide studie van de [OESO naar lobbyregulering](#) in de OESO-landen uit 2021 biedt een algemeen overzicht van de status quo rondom lobbyregulering en lobbyregisters. In dit rapport wordt daarnaast ook de koppeling gemaakt met de nog vaak onvolmaakte consultatie en participatie-instrumenten, een proces dat ook van belang is om mee te nemen als het gaat om het inzichtelijk maken van belangenvertegenwoordiging. Ook het [HATVP](#) in Frankrijk (Haute Autorité pour la transparence de la vie publique) voerde recent (in 2020) een vergelijkende studie uit naar diverse regimes van lobbyregulering en lobbyregisters.

Het internationale onderzoeksteam onder leiding van prof. Dr. Raj Chari bracht via '[regulating lobbying](#)', de verschillende lobbyreguleringsregimes in kaart. Daarnaast werd er aantal jaren geleden een special issue over [Lobbying regulation and reform](#) gepubliceerd in een van de toonaangevende internationale vakbladen over belangenorganisaties en belangenvertegenwoordiging, wat een rijk geschakeerd inzicht biedt in een aantal effecten van lobbyregulering en lobbyregisters en mogelijke hervormingsrichtingen.

A1.2 Geraadpleegde literatuur

Naast bovenstaande studies hebben we ons gebaseerd op onderstaand bronnen-overzicht bij het formuleren van het Afwegingskader Legitieme Belangenvertegenwoordiging, de internationale vergelijking van de lobbyregisters, en inzichten in de effectiviteit van lobbyregulering en lobbyregisters.

- Ainsworth, S. 1993. Regulating Lobbyists and Interest Group Influence. *The Journal of Politics*, 55(1), 41-56.
- Alberada, A. 2020. Prioritizing Professionals? How the democratic and professionalized nature of interest groups shapes their degree of access to EU officials. *European Political Science Review*, 12: 485-501.
- Albareda, A. en Braun, C. 2019. Organizing Transmission Belts: the effect of interest group organizational design on access to EU policymaking. *Journal of Common Market Studies*, 57(3): 468-485.
- Alemanno, R. 2017. *Lobbying for Change. Find your voice to create a better society*, VK: Icon Books.
- Baldwin, E. 2019. Exploring how institutional arrangements shape stakeholder influence on policy decisions: a comparative analysis in the energy sector, *Public Administration Review*, 79(2): 246-255

- van den Berg, C. en Kok, A. 2021. *Regionaal maatschappelijk onbehagen Naar een rechtsstatelijk antwoord op perifeer ressentiment*. Rijksuniversiteit Groningen/Campus Fryslân,
- Beyers, J. Eising, R. en Maloney, W. 2008. Researching interest group politics in Europe and Elsewhere: much we study, little we know? *West European Politics*, 31(6): 1103-1128.
- Beyers, J. en Arras, S. 2021. Stakeholder consultations and the legitimacy of regulatory decision-making: a survey experiment in Belgium. *Regulation and Governance*, 15: 877-893.
- Binderkrantz, A. Rasmussen, A. 2015. Comparing the domestic and the EU lobbying context: perceived agenda-setting influence in the multilevel system of the European Union, *Journal of European Public Policy*, 22:4, 552-569.
- Bitonti, A. en Mariotti, C. 2022. Beyond transparency: the principles of lobbying regulation and the perspective of professional lobbying consultancies. *Italian Political Science Review*, online first.
- Brasher, H., Lowery, D. en Gray, V. 1999. State lobby registration data: the anomalous case of Florida (and Minnesota too!). *Legislative Studies Quarterly*, 24(2): 303-314.
- Brinig, M.F., Randall G., Holcombe, Schwartzstein, L. 1993. The regulation of lobbyists, *Public Choice*, 77(2): 377-384.
- Bunea, A. 2018. Legitimacy through targeted transparency? Regulatory effectiveness and sustainability of lobbying regulation in the European Union. *European Journal of Political Research*, 57: 378-403.
- Bunea, A. en Gross, V. 2018. Regulating lobbying through voluntary transparency clubs: the connoisseurs' assessment. Evidence from the European Union. *Public Administration*, 97: 797-813.
- Braun, C. 2022. *Ongekende Belangen. Over maatschappelijke democratie en bestuurlijke responsiviteit*. oratie, Universiteit Leiden
- Braun C. 2021. Bureaucracy-Interest Group Interactions. In: Harris P., Bitonti A., Fleisher C.S., Skorkjær Binderkrantz A. (eds) *The Palgrave Encyclopedia of Interest Groups, Lobbying and Public Affairs*. Palgrave Macmillan, Cham.
- Braun, C. 2017. Iedere burger een lobbyist? Over politieke participatie voorbij de representatieve democratie. *Beleid en Maatschappij* 44(3):246-249.
- Braun, C. 2016. Het Nederlandse poldermodel langs de democratisch meetlat. in: Keune, M. (eds.) *Nog steeds een mirakel? De legitimiteit van het poldermodel in de 21e eeuw*, Amsterdam: Amsterdam University Press, p. 37-60.
- Braun, C. 2012. The Captive or the Broker? Explaining public agency-interest group interactions', *Governance. An international journal of policy administration and institutions*, volume 25 (2): 291-314.
- Braun, C. en Fraussen, B. 2019, *Verbindend Leiderschap: Publiek leiderschap en stakeholder engagement*. Universiteit Leiden: Leiden Leadership Center.
- Briffault, R. 2014. The anxiety of influence. The evolving regulation of lobbying. *Election Law Journal*, 13(1): 160-193.
- Chari, R. Hogan, J., Murphy, G. en Crepaz, M. 2019. *Regulating Lobbying: a global comparison; 2nd edition*, VK: Manchester University Press.

- Christensen, J. (2020). Expert knowledge and policymaking: a multi-disciplinary research agenda. *Policy & Politics*, 49(3), 455-471.
- Crepaz, M. 2020. To inform, strategise, collaborate, or compete? what use do lobbyists make of lobby registers? *European Political Science Review*, 12: 347-369.
- Crepaz, M. (2017). Why do we have lobbying rules? Investigating the introduction of lobbying laws in EU and OECD member states. *Interest Groups & Advocacy*, 6(3), 231-252.
- Daugbjerg, C., Fraussen, B. en Halpin, D. 2017. Interest groups and policy capacities: modes of engagement, policy goods and networks, in: Wu, X., Howlett, M., Ramesh, M. (eds) *Policy Capacity and Governance. Studies in the Political Economy of Public Policy*. Palgrave Macmillan, Cham.
- Dinan, W. en Miller, D. 2012. Sledgehammers, nuts and rotten apples: reassessing the case for lobby self-regulation in the United Kingdom. *Interest Groups & Advocacy*, 1(1): 105-114.
- Drutman, L en Mahoney, C. 2017. On the advantages of a well-constructed lobbying system: toward a more democratic, modern lobbying process. *Interest groups & Advocacy*, 6: 290-310.
- de Fine Licht, J. 2014. Transparency actually: how transparency affects public perceptions of political decision-making. *European Political Science Review*, 6(2), 309-330.
- van Erp, J. 2008. Reputational sanctions in private and public regulation. *Erasmus Law Review*, (1)5: 145-161.
- Flavin, P. 2015. Lobbying regulations and political equality in the American States', *American Politics Research*, 43(2): 304-326, 10.1177/1532673X14545210
- Fraussen, B., Albareda, A., Braun, C. and Maloney, W. 2021. A matter of information, discussion and consequences? Exploring the accountability practices of interest groups in the EU. *Interest Groups & Advocacy*, 10: 114-136.
- Fraussen, B., Albareda, A. and Braun, C. 2020. Unpacking Consultation Approaches: identifying combinations of consultation tools and their implications for stakeholder diversity', *Policy Sciences*, 53: 473-493.
- Fraussen, B. and Braun, C. (2019) *Why lobby regulation should focus on setting the political stage differently rather than adjusting the spotlights*, [blogpost](#) at Regulating Lobbying
- Fraussen, B. en Braun, C. 2018. De Lobby' aan Banden'? Over het ongelijk speelveld en de regulering van belangenvertegenwoordiging. *Tijdschrift voor Toezicht*, 4: 103-113.
- Fraussen, B., & Halpin, D. 2018. How do interest groups legitimate their policy advocacy? Reconsidering linkage and internal democracy in times of digital disruption. *Public Administration*, 96(1), 23-35.
- Fraussen, B. 2014. The visible hand of the state. on the organizational development of interest groups. *Public Administration*, 92(2): 406-421
- Fung, A. 2006. Varieties of participation in complex governance. *Public Administration Review*, 66: 66-75.
- Fry, N. 2022. Lopsided lobbying? Regulatory opportunism and the office of the commissioner of lobbying. *Canadian Public Administration*, 65(1): 73-98.
- Fyhr, K. 2021. The reform of the EU transparency register. *Croatian yearbook of European Law and Policy*, 17: 177- 202.

- Gray, V. en Lowery, D. 1998. State lobbying regulations and their enforcement: implications for the diversity of interest communities. *State and Local Government Review*, 30(2): 78-91.
- Greenwood, J. en Dreger, J. 2013. The transparency register: A European vanguard of strong lobby regulation? *Interest Groups & Advocacy*, 2(2): 139-162.
- Grose, C.R., Lopez, P., Sadhwani, S. en Yoshinaka, A. 2022, Social Lobbying. *The Journal of Politics*, 84(1): 367-382.
- Groups of States Against Corruption (Greco) 2021. *Preventing corruption and promoting integrity in central governments (top executive functions) and law enforcement agencies. Fifth evaluation round. Compliance Report Netherlands*. Strasbourg, 22-25 March 2021: Council of Europe/ Greco
- Hamm, K.E., Weber, A.R. en Anderson, B.R. 1994. The impact of lobbying laws and their enforcement: a contrasting view, *Social Science Quarterly*, 75(2): 378-381.
- Hanegraaff, M., Beyers, J. and Braun, C. 2011. Open the door to more of the same? The development of interest representation at the WTO. *World Trade Review*, 10(4): 447-472.
- Herschel, H.F. en LaPira, T.M. 2017. How many lobbyists are in Washington? Shadow lobbying and the gray market for policy advocacy, *Interest Groups & Advocacy*, 6: 199-214.
- Hogan, J., Murphy, G., en Chari, R. 2011. Regulating the influence game in Australia. *Australian Journal of Politics and History*, 57(1): 102-113.
- Holyoke, T.T. 2017. A theoretical foundation for assessing principal-agent problems in lobbying ethics and an empirical test. *Interest Groups & Advocacy*, 6: 272-289.
- Kanol, D. 2018. Knowledge of lobbying regulations and attitudes toward politics: findings from a survey experiment in Cyprus. *Public Integrity*, 20: 163-178.
- Keeling, S., Feeney, S. en Hogan, J. 2017. Transparency! Transparency? Comparing the new lobbying legislation in Ireland and the UK. *Interest Groups & Advocacy*, 6: 121-142.
- Klüver, H. Mahoney, C. en Oppen, M. 2015. Framing in context: how interest groups employ framing to lobby the European Commission, *Journal of European Public Policy*, 22(4): 481-498, DOI: 10.1080/13501763.2015.1008550
- Koop, C. 2014. Theorizing and explaining voluntary accountability. *Public Administration*, 92(3): 565-581.
- Korkea-Aho, E. 2021. Sunday dinners and hot baths in a 'wild wild North'? The Nordic discussions on lobbying regulation and implications for the EU transparency agenda. *European Public Law*, 27(2): 355-382.
- Lijphart, A., and M.M. Crepaz. 1991. Corporatism and Consensus Democracy in Eighteen Countries: Conceptual and Empirical Linkages. *British Journal of Political Science*, 21:235-246.
- Lowery, D., Baumgartner, F.R., Berkhout, J., Berry, J.M., Halpin, D., Hojnacki, M., Klüver, H., Kohler-Koch, B., Richardson, J. en Scholzman, K.L. 2015. Images of an unbiased system. *Journal of European Public Policy*, 22(8): 1212-1231.
- Lowery, D. en Marchetti, K. 2012. You don't know Jack: principals, agents, and lobbying. *Interest Groups & Advocacy*, 1(2): 139-170.

- Lowery, D. and Gray, V. 1997. How some rules just don't matter: the regulation of lobbyists, *Public Choice*, 91(2), 139-147
- McKay, A. en Wozniak, A. 2020. Opaque: an empirical evaluation of lobbying transparency in the UK. *Interest Groups & Advocacy*, 9: 102-118.
- Molina, O., and M. Rhodes. 2005. Corporatism: The Past, Present and Future of a Concept. *Annual Review of Political Science* 5:305-331.
- Murphy, G., Hogan, J. en Chari, R. 2011. Lobbying Regulation in Ireland: some thoughts from international evidence. *Journal of Public Affairs*, 11(2): 111-119.
- Nastase, A. en Muurmans, C. 2020. Regulating lobbying activities in the European Union: a voluntary club perspective. *Regulation and Governance*, 14: 238-255.
- OESO (2021), *Lobbying in the 21st Century: Transparency, Integrity and Access*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/c6d8eff8-en>.
- Onderzoeksraad voor de Veiligheid (OVV). 2022. *Aanpak Coronacrisis. Deel 1: tot September 2020*, Den Haag: OVV.
- Ozymy, J. 2010. Assessing the impact of legislative lobbying regulations on interest group influence in the U.S. state legislatures. *State Politics and Policy Quarterly*, 10(4): 397-420.
- Pattyn V., Noordink M., Modderman P., Cohn R., De Groot M., Braun C., Van der Steen M. (2021). Evaluatie gebruik bijlage CW3.1 door Tweede Kamer. Een onderzoek naar de onderbouwing van beleidsvoorstellen, Den Haag: Universiteit Leiden, Kwink groep en NSOB
- Poppelaars, C. 2009. Corporatism or Lobbyism behind Dutch Dikes? Interest representation in the Netherlands, in: C. McGrath (ed.) *Interest groups and lobbying, volume two: Europe*, Lewiston (NY): the Mellen Press.
- Rasmussen, A. en Carroll, B. 2014. Determinants of upper-class dominance in the heavenly Chorus: lessons from European Union online consultations. *British Journal of Politics*, 44(01): 445-459.
- Scharpf, F. W. 1999. *Governing in Europe*. Oxford: Oxford University Press.
- Schmidt, V.A. 2013. Democracy and Legitimacy in the European Union revisited: input, output, throughput. *Political Studies*, 61(1), 2-22, DOI10.1111/j.1467-9248.2012.00962.x
- Schmitter, P.C. en Streeck, W. 1999. The organization of business interests. Studying the associative action of business in advanced industrial societies. *MPIfG Discussion paper series*, 99/1; ISSN 0944-2073.
- Solaiman, B. 2021. Lobbying in the UK: towards robust regulation. *Parliamentary Affairs*, 1-28, online first.
- Strickland, J. 2019. America's crowded state houses: measuring and explaining lobbying in the U.S. states. *State Politics & Policy Quarterly*, 19(3): 351-374.
- Transparency International EU. 2022. *The Elephant in the room. Lobby meetings in the European parliament*, Brussel: TI EU.
- Transparency International Ireland 2015. *Responsible Lobbying: A Short Guide to Ethical Lobbying and Public Policy Engagement for Professionals, Executives and Activists*.

- Vargovčíková, J. 2017. Inside lobbying regulation in Poland and the Czech Republic: negotiating public and private actors' roles in governance. *Interest Groups & Advocacy*, 6: 253-271.
- de Voogd, J. en Cuperus, R. 2021. *Atlas van Afgehaakt Nederland. Over buitenstaanders en gevestigden*.

A1.3 Bronnenoverzicht vergelijking lobbyregisters

Onderstaand overzicht bevat de meest geraadpleegde bronnen en primaire documenten voor de vergelijking van de lobbyregisters en onderliggende wet- of regelgeving.

Casus	Geraadpleegde bronnen en documenten
EU	Het interinstitutioneel akkoord Het besluit mbt openbaar maken bijeenkomsten (2014) Inzicht in Transparantieregister Informatie over gedragscode
Ierland	Informatie over de regelgeving Samenvatting van de wet Informatie over register Informatie over gedragscode
Duitsland	Informatie over de onderliggende wet Informatie over verplichting tot registratie en uitzonderingen Informatie over register
Frankrijk	Informatie over onderliggende regelgeving Informatie over de HATVP Richtlijnen register HATVP Informatie over register
VK	Informatie over de onderliggende wet Informatie over het lobbyregister Verdere informatie over aard van de registratie
Canada	Informatie over de onderliggende wet Informatie over vgedragscode Informatie over register Voorstellen tot verbetering door Office of the Commissioner of Lobbying
VS	Informatie over onderliggende wetgeving Verdere aanscherping via HLOGA
NL	Informatie over openbaar register Informatie over daadwerkelijke registraties

Appendix A.2 Achtergrond op hoofdlijnen bij de vergelijking van de Registers

Tabel A2.1 Definitie lobbyen

Casus	Omschrijving lobbyen
EU	Activiteiten door belangenvertegenwoordigers uitgevoerd met als doel formulering of uitvoering van beleid of wetgeving, of besluitvormingsprocessen, te beïnvloeden; waaronder volgende activiteiten (a) het organiseren van of deelnemen aan vergaderingen, conferenties of evenementen, alsmede het leggen van alle soortgelijke contacten met instellingen van de Unie (b) het leveren van een bijdrage aan, of het deelnemen aan, raadplegingen, hoorzittingen of andere soortgelijke initiatieven (c) het organiseren van communicatiecampagnes, -platforms, -netwerken en grassrootsinitiatieven (d) het (opdracht geven tot het) opstellen van beleids- en standpuntnota's, amendementen, opiniepeilingen en enquêtes, open brieven en ander communicatie- of voorlichtingsmateriaal, en het (opdracht geven tot het) uitvoeren van onderzoek. Verschillende uitzonderingen o.m. juridisch en professioneel advies onder bepaalde omstandigheden; activiteiten van sociale partners in kader sociale dialoog, en ontmoetingen die uitsluitend privé of sociaal van aard zijn
Ierland	Directe of indirecte communicatie met aangewezen overheidsfunctionaris (bewindspersonen, parlementsleden, hoge ambtenaren) over een “relevante zaak” - Aantal belangrijke uitzonderingen, onder meer communicatie over private en diplomatische kwesties; opvragen feitelijke informatie; gepubliceerde beleidsinput van stakeholders (bv. in context openbare consultatie); communicatie binnen “policy working groups” aangesteld door minister of overheidsorgaan met als doel rapportage naar minister
Duitsland	Elk contact dat tot doel heeft direct of indirect invloed uit te oefenen op het proces van het formuleren van doelstellingen of het nemen van besluiten door de organen, leden parlementaire fracties of groeperingen van het parlement of de regering.
Frankrijk	Vijf cumulatieve voorwaarden om activiteit als lobby te omschrijven: - Communicatie tussen belangenbehartiger en derde partij - Derde partij betreft aangewezen overheidsfunctionaris - Communicatie gebeurt op initiatief belangenbehartiger - Communicatie betreft publieke besluitvorming - Doel communicatie is publieke besluitvorming te beïnvloeden
Verenigd Koninkrijk	Mondelinge of schriftelijke communicatie met bewindspersonen of hoge ambtenaren (“permanent secretary”) met betrekking tot wetsvoorstellen, overheidsbeleid, of andere aspecten openbaar bestuur (contracten, financiering, licenties)
Canada	Communicatie tussen overheidsfunctionaris (regering, parlement, ambtenarij) en personen die vergoed worden voor lobbywerk omtrent: - wetgevingsvoorstellen - wijzigingen in verordeningen, beleidslijnen en programma's - toekenning van contracten, subsidies en andere financiële voordelen - het beleggen van vergaderingen tussen beleidsmaker en andere persoon (enkel voor consultant lobbyisten)

Verenigde Staten	Definitie lobby activiteiten - lobby-contacten en inspanningen (voorbereiding, planning, onderzoek) ter ondersteuning van dergelijke contacten - Lobby-contacten verwijzen naar elke - mondelinge of schriftelijke (inclusief digitale) communicatie met aangewezen publieke functionarissen onderdeel van uitvoerende of wetgevende macht, met betrekking tot wetgeving, regelgeving, overheids-programma's – en beleid, en nominatie of aanstelling personen voor publieke posities onderworpen aan goedkeuring door Senaat
Nederland	Geen definitie

Tabel A2.2 Definitie lobbyist

Casus	Omschrijving lobbyist
EU	- “belangenvertegenwoordiger: een natuurlijke of rechtspersoon, dan wel formele of informele groeperingen, verenigingen of netwerken, die onder dit akkoord vallende activiteiten ontplooiën” (artikel 2 Interinstitutioneel Akkoord) - Verschillende uitgesloten organen, o.m. overheidinstanties lidstaten en derde landen, en kerken en religieuze verenigingen of gemeenschappen
Ierland	- Derde partij betaald om te communiceren namens client - Werkgever met meer dan 10 werknemers - Vertegenwoordigings- of belangenbehartigingsorgaan met tenminste 1 werknemer - Eenieder die communiceert over ruimtelijke ordening en gebiedsontwikkeling
Duitsland	- Alle natuurlijke of rechtspersonen, partnerschappen of andere organisaties (inclusief netwerken, platformen en andere vormen van collectieve activiteiten) die zich bezighouden met belangen behartigen of dit door derde partijen laten doen - Ongeacht of woonplaats of zetel van de belangenbehartiger zich in Duitsland of in het buitenland bevindt.
Frankrijk	Drie voorwaarden om als belangenvertegenwoordiger gezien te worden (kunnen zowel bedrijven, adviesbureaus, vakbonden, verenigingen als NGOs zijn) - Rechtspersoon of natuurlijke persoon - Die acties uitvoert om belangen te behartigen en initiatief neemt om contact op te nemen met beleidsmakers om publieke beslissing te beïnvloeden - Deze activiteit hoofdzakelijk of regelmatig uitvoert
Verenigd Koninkrijk	Focus op “consultant lobbyist” - Individueel dat binnen zakelijke context en tegen betaling specifieke communicatie-activiteiten ontplooit namens een andere persoon of personen - Registreerd is in kader Value Added Tax Act 1994 - Op wie uitzonderingsgronden toegelicht in wet niet van toepassing zijn, zoals bv. verbonden zijn aan onderneming die voornamelijk activiteiten ontplooit die geen betrekking hebben op lobbyen, of als communicatie eerder incidenteel is in de context van deze activiteiten
Canada	- consultant-lobbyisten - in-house lobbyisten die 20% drempel overschrijden
Verenigde Staten	- Elk individu dat: - - Tewerkgesteld is, of tewerkgesteld is door client en hiervoor vergoeding ontvangt (in-house en consultant-lobbyisten) - Voor diensten die meer dan 1 lobby-contact betreffen - En waarvan de lobby-activiteiten de 20 % drempel overschrijden
Nederland	Drie groepen - medewerkers van public affairs en public relations - bureauvertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties/brancheverenigingen/koepels - vertegenwoordigers van gemeentes en provincies.

Tabel A2.3 Doelstellingen

Casus	Doelstellingen
EU	Uit aanhef Interinstitutioneel Akkoord: “(3) Transparantie en verantwoording zijn essentieel om het vertrouwen van de burgers van de Unie in de rechtmatigheid van de politieke, wetgevende en administratieve processen van de Unie te behouden.” “(5) Transparantie met betrekking tot belangenvertegenwoordiging is in het bijzonder van belang om burgers in staat te stellen de activiteiten van belangenvertegenwoordigers te volgen en zich bewust te worden van de mogelijke invloed van deze vertegenwoordigers, met inbegrip van invloed die wordt uitgeoefend door middel van financiële steun en sponsoring. Dergelijke transparantie kan het best worden gewaarborgd door middel van een gedragscode met regels en beginselen die moeten worden nageleefd door belangenvertegenwoordigers die zich inschrijven in een transparantieregister (hierna “register” genoemd).” “(7) Het is noodzakelijk het register verplicht te maken door maatregelen van gelijke werking in te voeren door middel van individuele besluiten die door elk van de ondertekenende instellingen worden vastgesteld, om ervoor te zorgen dat de inschrijving van belangenvertegenwoordigers in het register een noodzakelijke voorwaarde is voor het verrichten van bepaalde soorten belangenvertegenwoordigingsactiviteiten.”
Ierland	- Transparantie lobbyproces verhogen, door instellen register, regulator, verplichte registratie- en informatieplicht lobbyisten, alsook in geval van commerciële lobbyisten info over cliënten, gedragscode en afkoelingsperiode
Duitsland	Belangenvertegenwoordiging meer transparant maken door - via register structurele transparantie te creëren - vertrouwen burger in politiek en legitimiteit politieke besluitvorming te versterken - beleidsmakers in regering en parlement meer gedetailleerde info te bezorgen, zowel over individuele kenmerken belangenbehartiger als organisatiestructuren die opgezet zijn om specifieke belangen te behartigen
Frankrijk	Transparantie: burgers inzicht geven in relaties lobbyisten met beleidsmakers
Verenigd Koninkrijk	- Transparantie over werk “consultant lobbyisten”, door informatie te bieden over consultant-lobbyisten en hun cliënten
Canada	Lobbying Act is gebaseerd op 4 principes: -Vrije en open toegang tot overheid is in publiek belang -Beleidsmakers lobbyen is legitieme activiteit -Het is aangewezen dat beleidsmakers en burgers weten wie lobby-activiteiten ontplooit -Systeem van registratie professionel lobbyisten mag vrije en open toegang tot overheid niet verhinderen
Verenigde Staten	-Publieke bewustwording activiteiten professionele lobbyisten -Via transparantie vertrouwen publiek in integriteit overheid vergroten
Nederland	-Reguleren toegang semi – openbare ruimte Tweede Kamergebouw

Tabel A2.4 Reikwijdte

Casus	Reikwijdte
EU	EC, EP en Raad
Ierland	Regering, parlement, top ambtenarij
Duitsland	Regering, parlement, top ambtenarij
Frankrijk	Regering, parlement, ambtenarij en overheidsfunctionarissen op lokaal niveau
Verenigd Koninkrijk	Regering en top ambtenarij
Canada	Regering, parlement, top ambtenarij
Verenigde Staten	Regering, parlement
Nederland	Parlement (Tweede Kamer)

Tabel A2.5 Gevraagde informatie in register

Casus	Gevraagde info in register
EU	- Algemene gegevens (zoals naam en vertegenwoordigde belangen, doelstellingen en interessegebieden, bevestiging naleving gedragscode), connecties met instellingen EU (beleidsinitiatieven waarop activiteiten gericht zijn, lidmaatschap deskundigengroepen en andere fora en platformen), alsook financiële gegevens.
Ierland	- Indien communicatie in naam client gebeurt, relevante info over client - Aangewezen overheidsfunctionaris en departement aan wie communicatie gericht was - Onderwerp communicatie en beoogde resultaten - Type en omvang van lobby-activiteiten - Identiteit persoon die lobby-activiteiten uitvoerde - Identiteit van alle personen die momenteel of in het verleden aangewezen overheidsfunctionaris is/was en arbeidsverband had met geregistreerde persoon - In geval van professionele lobbyisten: identiteit cliënten
Duitsland	- Alle lobbyisten moeten de volgende informatie verstrekken: i) beleidsinteresses en lobby-activiteiten (beschrijving en doelstelling) ii) informatie over de identiteit van de cliënten voor wie belangenvertegenwoordiging wordt verricht, iii) het aantal werknemers dat lobbyactiviteiten verricht, iv) gegevens over de jaarlijkse financiële uitgaven v) subsidies en giften van overheden en derde partijen, en vi) jaarrekening of -verslag, tenzij zij reeds onderworpen zijn aan openbaarmakingsvereisten op grond van de handelswetgeving.
Frankrijk	- identiteit van hun organisatie - onderwerpen waarop hun belangenbehartigingsactiviteiten betrekking hebben (beleidsdomein en bestuursniveau) - Identiteit van derde partijen in wiens naam gelobbyd wordt (indien van toepassing) - Belangenvertegenwoordigers moeten ook jaarlijks een activiteiten verklaring indienen
Verenigd Koninkrijk	- Identiteit organisatie/person/partnership - Informatie over cliënten op kwartaalbasis - Identiteit persoon of personen in wiens naam gelobbyd is en waarvoor consultant-lobbyist in het kwartaal voorafgaand aan registratie vergoeding voor ontvangen heeft - Of persoon een bepaalde gedragscode naleeft, en zo ja, waar deze geraadpleegd kan worden (geen gestandaardiseerde gedragscode verbonden aan register)
Canada	- Identiteit individu/organisatie - Informatie over cliënten - Onderwerp van lobbyen en verwijzing naar specifieke wetsvoorstellen, wetgeving, resoluties, regelgeving, beleid, programma's, financiering of contracten - indien individu publiek ambt bekleedt heeft: overzicht functies (beschrijving en termijn) - Identificatie departement of publieke instellingen aan wie communicatie gericht is - gebruikte communicatietechnieken (schriftelijk, mondeling, grassroots)
Verenigde Staten	- Identiteit organisatie - Informatie over cliënten - Identiteit andere organisaties die geregistreerde organisatie financieel of op andere wijze ondersteunen - Onderwerp lobby (beleidsdomein en omschrijving specifieke kwestie) - Identiteit individuen die lobbywerk verrichten - Indien lobbyist betrokken was in gerechtelijke procedure, datum en omschrijving veroordeling en inbreuken
Nederland	- Namens welke instelling of organisatie opgetreden wordt - Doel: voor wie worden belangen behartigd

Tabel A2.6 Verplichte karakter van het register

Casus	Verplicht karakter
EU	- Registratie verplicht - Conditioneel karakter: EC, EP en Raad hebben enkel contact met belangenbehartigers die geregistreerd zijn - Naleven gedragscode
Ierland	- Registratie verplicht - Naleven gedragscode
Duitsland	- Registratie verplicht; vrijwillige registratie ook mogelijk voor organisaties die niet onder verplichting vallen - Semi-conditioneel karakter: parlement heeft het recht om niet registreerde belangenbehartigers toegang tot parlement te ontzeggen; registratie ook voorwaarde voor deelname aan hoorzittingen en - Naleven gedragscode
Frankrijk	- Registratie verplicht - Naleven gedragscode - Jaarlijkse activiteitenverklaring
Verenigd Koninkrijk	- Registratie verplicht
Canada	- Registratie verplicht - Naleving gedragscode
Verenigde Staten	- Registratie verplicht
Nederland	- Vrijwillig - Registratie wel vereist voor vast toegangspas voor de Kamer; maximaal 1 pas per organisatie or instelling

Tabel A2.7 Mogelijke wettelijke grondslag

Casus	Wettelijke grondslag
EU	Inter-institutioneel Akkoord (2021) aangevuld met politieke verklaring omtrent conditionaliteitsbeginsel
Ierland	Regulation of Lobbying Act (2015)
Duitsland	Lobbying Register Act (2022)
Frankrijk	Act no.2013-907 van 11 oktober 2013 (instellen register) Act no.2016-1691 van 9 december 2016 (transparantie, bestrijden corruptie en modernisering economie) Decree no. 2017-867 van 9 mei 2017 (implementatiedecreet)
Verenigd Koninkrijk	Transparency of Lobbying, Non-Party Campaigning and Trade Union Administration Act (2014)
Canada	Lobbying Act (2008)
Verenigde Staten	Lobbying Disclosure Act (1995) Honest Leadership and Open Government Act (2007)
Nederland	Geen wettelijke grondslag

Tabel A2.8 Verantwoordelijkheden en handhaving

Casus	Verantwoordelijkheden en handhaving
EU	- Gezamenlijk secretariaat van EC, Raad en EP - Administratieve sancties - Secretariaat kan onderzoeken instellen en belangenvertegenwoordiger schrappen uit register en verbod van 20 werkdagen tot twee jaar opleggen om zich opnieuw te laten inschrijven in het register
Ierland	- Toezicht door Standards in Public Office Commission - Administratieve, civiele en strafrechtelijke sancties - Onderzoek instellen, geldboetes en gevangenisstraf tot 2 jaar, die overtredingen Act kan onderzoeken en sancties opleggen
Duitsland	- Toezicht door Secretaris Generaal Parlement - Administratieve sancties - Blacklisting/naming and shaming; geldboetes; beperking op toegang tot parlement
Frankrijk	- Toezicht door HATVP (haute autorité pour la transparence de la vie publique) - Civiele en strafrechtelijke sancties - Onderzoek instellen, geldboetes en gevangenisstraf
Verenigd Koninkrijk	- Toezicht door Office of the Registrar of Consultant Lobbyist - Administratieve, civiele en strafrechtelijke sancties - Geldboetes en strafrechtelijke procedures
Canada	- Toezicht door Office of Commissioner of Lobbying: - Administratieve, civiele en strafrechtelijke sancties - Onderzoek instellen, geldboetes, gevangenisstraf en tijdelijk verbod lobby-activiteiten
Verenigde Staten	- Office of the Clerk of the House en the Secretary of Senate - Burgerlijke, administratieve en strafrechtelijke sancties - Geldboetes en gevangenisstraf
Nederland	- n.v.t.